

denne Sag. Finansudvalget synes at nære en Skræk for, at Kommunerne skulle give for meget ud, det vil helst overlade det til det private Initiativ. Da jeg ikke kunde vinde nogen Stemning inden for Finansudvalget, har jeg sluttet mig til det øvrige Flertal i denne Sag og haaber, at det maa lykkes at føre denne Sag igennem.

Endnu skal jeg gøre nogle Bemærkninger angaaende Forslaget om at udvide Forslagets territoriale Grænser. Efter den sidst vedtagne Lov har en Byggeforening i Lyngby faaet Afslag paa dens Begæring om et Laan. Jeg indrømmer, at den højtærede Minister har været i sin formelle Ret, naar han siger, at Lyngby ligger ikke i Kjøbenhavns Nærhed, selv om der maaske nok kan strides om, hvorvidt en By, der ligger i en Afstand af $1\frac{1}{2}$ Mil fra en anden, kan siges at ligge i dens Nærhed eller ej. Jeg finder dog, at det er ret haardt, at denne Byggeforening i Lyngby, der maaske fremfor nogen anden har gjort Anstrengelser for at gøre sig fortjent til Statslaanet, har faaet Afslag. Den havde indrettet en Plan, hvorefter der skulde være 2 Værelser fornedet og ligeledes 2 i Loftsetagen, et større Soveværelse og et mindre Barnekammer. Den gik saa til Lyngby Sogneraad, men dette sagde: „Vi ville ikke anbefale Andragendet, medmindre I stryge det lille Kammer ved Siden af Soveværelset.“ Det gik man ogsaa ind paa, indsendte saa Andragendet, men fik alligevel Afslag. Disse Folk have nu forringet deres Huse betydeligt, og de have gjort det, fordi Lyngby Sogneraad forlangte det, og fordi de troede derved bedre at kunne opnaa et Statslaan. Jeg glæder mig derfor over det Ændringsforslag, der bevirker, at Byer som Lyngby Kommune komme med. Jeg kan tillige nævne en anden By i Kjøbenhavns Nærhed, Glostrup, der efter den højtærede Ministers Mening heller ikke ligger i Kjøbenhavns Nærhed. Ogsaa der er der en Byggeforening, der vistnok har udmærkede Betingelser for at gennemføre Sagen. Men vedtages ikke den omtalte Ændring, er den udelukket fra at faa Laan. Jeg skal hermed anbefale Udvalgets Ændringsforslag og udtale Haabet om, at det, selv om Loven først kommer til 2den Behandling i 11te Time, ikke maa lykkes Lovens Fjender og Modstandere at forhindre dens Gennemførelse. Den ventes nemlig med stor Længsel af mange Arbejdere, der ved dens Hjælp tro at kunne skabe sig gode og sunde Boliger.

N. Christensen: Naar man gennemlæser det foreliggende Lovforslags § 2, faar man nærmest det Indtryk, at de her omhandlede Millioner skulle ydes til Arbejdere eller Foreninger af Arbejdere for at sætte dem i Stand til at opføre Arbejderboliger. Men læser man de Oplysninger, der ere fremkomne fra den højtærede Minister, faar man en anden Opfattelse. Der er saaledes ydet en Sum af 100,000 Kr. til et Aktieselskab til Opførelse af Arbejderboliger ved Rørdal ved Aalborg. Dette Aktieselskab bestaar ikke af Arbejdere, men tværtimod af Kapitalister, og den store Aalborg Portland-Cement Fabrik har, efter hvad jeg bestemt ved, ogsaa indskudt største Delen af Aktieselskabets Kapital, vistnok over 100,000 af de 120,000 Kr. Jeg tror nu ikke, at dette Selskab kan henføres til Kategorier: filantropiske Selskaber. Aktieselskabet betinger sig 4 pCt. af den indskudte Aktiekapital, og Boligerne rejses paa et saadant Terrain, at de ikke ville kunne benyttes af andre Arbejdere end dem paa Cementfabrikken. De bygges nemlig uden for Fabrikken og saa langt borte fra Byen, at ingen Arbejder, der ikke har Arbejde derude, kan være tjent med at bo der. Disse Boliger ere fremdeles Lejeboliger. Det forudsættes ikke, at de nogen Sinde skulle gaa over i Lejernes Eje. Naar den Tid kommer, at Statslaanet paa de 100,000 og eventuelt mere er blevet tilbagebetalt ved den Husleje, som Arbejderne svare, er det kapitalistiske Aktieselskab Ejer af denne Sum og kan efter Behag skalte og valte med de Penge, som Arbejderne indirekte have svaret. Der staar ganske vist i Lovene — jeg har haft Lejlighed til at se et Eksemplar — nogle Bestemmelser om, hvorledes Overskuddet skal anvendes. Der er der nogle meget smukke Formaal som Opførelse af en Forsamlingsbygning, af Badeanstalt osv. Men der staar ogsaa, at Overskuddet eventuelt skal anvendes til Opførelsen af Skoler. For saa vidt man derved mener almindelige, kommunale Skolebygninger, ser jeg ikke rettere, end at man herved paabejder Arbejderne mere end Sognets øvrige Beboere. De ere nemlig i Forvejen Skatteydere, og saa vidt mig bekendt, betale disse Arbejdere ved Cementfabrikken i Formue- og Lejlighedsskat lige saa meget som Sognets Gaardmænd, og det er maaske heller ikke mere end ret og billigt, idet de ere fri for Hartkornsskatterne. Men naar der nu skal opføres Skoler andetsteds